

بررسی رابطه جذابیت فیزیکی با عشق و رضایت زناشویی با در نظر گرفتن اثر تعدیل کنندگی مقیاس مردانگی- زنانگی در میان کارکنان متهل بیمارستان سینای اهواز

دکتر علی خلفی^۱، سیمین نشاطی^۲

^۱ هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شادگان Alikhalafi38@gmail.com

^۲ دانشگاه پیام نور اهواز Mesn1368@yahoo.com

چکیده:

هدف از این پژوهش، بررسی رابطه بین جذابیت فیزیکی، عشق و رضایت زناشویی با در نظر گرفتن مقیاس تعدیل گر مردانگی-زنانگی می باشد. جامعه متاهلین شاغل در بیمارستان سینای شهر اهواز در سال ۱۳۹۴ بودند که به صورت تصادفی، ۵۰ زوج انتخاب شدند. ابزار این تحقیق، پرسشنامه های "زیبایی ادراک شده"، "مثلث عشق استرنبرگ"، و "رضایت زناشویی هودسن" بود که همگی از اعتبار و پایایی بالایی برخوردار هستند. یافته ها نشان دادند که بین جذابیت ظاهری، عشق و رضایت زناشویی با اثر تعدیل کنندگی مقیاس مردانگی-زنانگی، رابطه معناداری وجود دارد. این مساله به این دلیل است که مردانی که در مقیاس مردانگی-زنانگی نمره بالا دارند (آندروژنی پایین دارند) جذابیت یکی از ملاک های بسیار مهم برای مردان است.

مقدمه:

آمار بالای طلاق در سال های آغازین زندگی، نشانگر این است که انتخاب نا صحیح، یکی از عوامل موثر در ناسازگاری و عدم تفاهم محسوب میشود. بر این اساس، انتخاب همسر مرحله ای سرنوشت ساز در زندگی هر فرد به شمار میرود. انتخابی که عوامل درون فردی و برون فردی متعددی آنرا تحت تاثیر خود قرار میدهد. بنابراین شناخت این عوامل موثر می تواند تاثیر بسزایی در انتخاب صحیح شخص داشته باشد.

^۱ هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی Alikhalafi38@gmail.com
^۲ دانشگاه پیام نور اهواز Mesn1368@yahoo.com

یکی از عوامل بسیار مهمی که تاثیر آنرا در ایجاد رابطه نزدیک و انتخاب همسر نمیتوان نادیده گرفت، جذابیت ظاهری و فیزیکی افراد است. چیزی که در بسیاری از تحقیقات نیز به آن اشاره شده است. یکی از این آزمایشات در سال ۱۹۶۶ در دانشگاه مینه سوتا انجام شد که بر اساس آن نقش جذابیت فیزیکی در انتخاب شریک رابطه مورد مطالعه قرار گرفت.

در این مطالعه بیش از ۷۰۰ دانشجوی سال اول شرکت داشتند و جلسه یک هفته قبل از شروع کلاس ها برگزار شد. به شرکت کنندگان در پژوهش گفته شد که اگر آنها برای شرکت در پژوهش انتخاب شوند، یک شریک را به وسیله کامپیوتر انتخاب خواهند کرد. این تحقیق درصد پاسخ به این سوال بود که: " " افکار، احساسات و رفتار ما نسبت به دیگران تا چه حد از جنبه پیرامونی چهره و ظاهر زیبایشان تاثیر می پذیرد؟ " " "

در این تحقیق بلیط ها فقط از طریق خود شخص در باشگاه دانشجویان قابل دستیابی بود. هنگامی که دانشجویان می آمدند تا بلیط خود را بگیرند، از آنها خواسته می شد تا کپی برگه شناسایی شان را به یک نفر نشان دهند. بلیط آنها توسط یک نفر دیگر علامت گذاری شود و بلیط ها را از شخص سومی تحویل بگیرند. همانطور که انتظار می رفت، توزیع بلیط توسط آزمایشگر انجام شد تا جذابیت فیزیکی شرکت کنندگان در پژوهش، بطور مستقل اندازه گیری شود. همانگونه که فرد در حال جستجو برای شریک رابطه حدس خواهد زد تنها عامل پیش بینی برای پاسخ های شرکت کنندگان به این سوال ها جذابیت شریکشان بود.

اینکه دانشجویان چقدر شریکشان را دوست داشتند، در طول قرار چقدر با هم راحت بودند و چقدر دوست داشتند که دوباره با هم قرار داشته باشند، همگی با توجه به جذابیت فیزیکی شریکشان تعیین می شد!

این یافته تعجب آور است بخصوص با توجه به این نکته که پاسخ های شرکت کنندگان در پژوهش از متغیر هایی مثل: سطح جذابیت، عزت نفس، و سطح کلی آرزو تاثیر نپذیرفته است! (والستر و همکاران، ۱۹۶۶) بنابر این سوال آغازین روانشناسی روشن کردن اهمیت زیبایی است.

هر چند دانستن اینکه افراد ویژگی های فیزیکی خاصی را مهم می یابند، درباره انتخاب هایی که آنها خواهند داشت چیز کمی به ما می گویند. استویک و فینکل (۲۰۰۸) این بحث را مطرح کردند که پاسخ ها به نظرسنجی های مداد- کاغذی و ارزیابی عکس ها، نظریه های افراد درباره آن چیزی است که افراد فکر می کنند برای یک شریک رابطه خوب در نظر خواهند گرفت. هنگامی که پژوهشگران از شرکت کنندگان خواستند که ویژگی های شریک ایده آلشان را لیست کنند و سپس به انتخاب هایشان در موقعیت قرار ملاقات سریع نگاه کنند، آنها هماهنگی کمی بین این دو یافتند، به خصوص در انتخاب هایی که زنان انجام داده بودند.

به نظر می رسد که زنان راهبرد پیچیده تری در انتخاب شریک دنبال می کنند که شامل هم جست و جوی یک حامی خوب و هم بهترین ویژگی های فیزیکی ژنتیکی می باشد.

بنابراین با توجه به تحقیقات فوق و سایر مطالعات انجام شده در این زمینه مشخص میگردد که تعیین سطح جذابیت ظاهری و فیزیکی از نظر افراد مختلف میتواند تحت تاثیر عوامل متعددی باشد. وجود عشق، سطح ویژگی های مردانگی- زنانگی و حتی سطح جذابیت و ویژگی های ظاهری خود فرد، میتواند بر نظر وی در مورد جذابیت و زیبایی افراد دیگر تاثیرگذار باشد.

تحقیقی که پیش روی شماست نیز قصد دارد تاثیر این عامل در انتخاب همسر، و همچنین اهمیت آنرا در میزان رضایت و موفقیت زندگی زناشویی با در نظر گرفتن تمامی عوامل مطرح شده، مورد بررسی قرار دهد.

فرضیه های پژوهش:

۱. بین جذابیت ظاهری ادراک شده و عشق رابطه وجود دارد.
۲. بین جذابیت ظاهری ادراک شده و رضایت زناشویی رابطه وجود دارد.
۳. متغیر زنانگی - مردانگی رابطه بین جذابیت ظاهری و عشق و رضایت زناشویی را تعدیل می کند.

روش پژوهش:

از آنجا که هدف پژوهش حاضر بررسی نقش تعدیل گر زنانگی - مردانگی در رابطه بین رضایت زناشویی ، جذابیت ظاهری و عشق بوده است فرآیند پژوهش از نوع همبستگی است.

جامعه آماری:

جامعه آماری مورد نظر در این پژوهش شامل متاهلین بیمارستان سینای شهر اهواز بوده است..

نمونه پژوهش و روش نمونه گیری:

نمونه این پژوهش شامل افراد متاهل بیمارستان سینای اهواز می باشد. روش تعیین حجم نمونه به صورت تصادفی ساده انجام شد.

ابزار پژوهش:

۱. مقیاس جذابیت فیزیکی

مقیاس جذابیت فیزیکی یک مقیاس محقق ساخته می باشد که شامل ۱۴ ماده و نگرش افراد را در مورد چهره دلخواهشان بررسی می کند آلفای کرونباخ و آلفای تصنیف که در این پژوهش با توجه به نمونه مورد نظر صورت گرفته اند به ترتیب عبارتند از: آلفای کرونباخ ۸,۳ و آلفای تصنیف ۷,۸

۲. مقیاس زنانگی - مردانگی میشل گوکلن

مقیاس مردانگی- زنانگی دارای ۵۰ گویه است. همه قبول داریم که مردان و زنان تفاوت های زیادی دارند. در مورد تفاوت های جسمی آنها از نظر ابعاد سینه، مقدار مو و کیفیت صدا، توافق داریم. می دانیم که آنها از نظر سهم فیزیولوژیک خود در تولیدمثل نیز تفاوت دارند. مردان و زنان از نظر نقش اجتماعی نیز تفاوت نشان می دهند. به نظر ما، زنان و مردان، از نظر ویژگی های شخصیتی نیز تفاوت های کلی دارند. همین آخرین جنبه است که در اینجا مورد مطالعه قرار می گیرد. بدون تردید، وقتی از یک شخص با ویژگی های «کاملاً مردانه» صحبت می شود، بالافاصله مرد را در ذهن خود مجسم می کنیم. همین طور این شخص، اگر با ویژگی های «کاملاً زنانه» توصیف شود، یک زن را در ذهن خود تجسم خواهیم کرد. واقعیت بسیار ظریف این است که تفاوت های شخصیتی زن و مرد، در مورد همه زنان و مردان مصداق ندارد. ویژگی هایی که تیپ زنانه یا تیپ مردانه را نشان دهند، بسیار نادرند. در شخصیت هر مردی، حتی اگر خیلی مردانه باشد، چند ویژگی زنانه، در حالت نهفته وجود دارد و برعکس. این حالت، کاملاً طبیعی و مورد انتظار است. بدون تردید، لازم است که نسبت زنانگی یک مرد ضعیف باشد و گرنه، با ویژگی های زنانه توصیف خواهد شد. زنی هم که شخصیت خیلی مردانه داشته باشد و گرنه، با ویژگی های زنانه توصیف خواهد شد. زنی هم که شخصیت خیلی مردانه داشته باشد، احتمالاً «زن مرد صفت» توصیف خواهد شد.

-روایی و پایایی:

روایی محتوایی پرسشنامه در پژوهش عطایی و همکاران مطلوب بود. پایایی پرسشنامه با آلفای کرونباخ ۰.۸۵٪ ذکر شده است.

۳. مقیاس عشق استرنبرگ

این پرسشنامه ۴۵ سوالی سه جزء صمیمیت، شور و اشتیاق و تعهد/تصمیم که هر کدام با ۱۵ سوال مورد سنجش قرار می دهد. آزمودنی ها به هر سوال نمره های بین ۱ به معنای به هیچ وجه و ۹ به معنای بسیار زیاد می دهند. نمرات بالاتر به معنای صمیمیت، شور و اشتیاق و یا تعهد بیش تر می باشد. نتایج پژوهش هایی که از این مقیاس استفاده کرده اند نشان می دهد این مقیاس به عنوان ابزاری روا و پایا در فرهنگ های مختلف کاربرد دارد. از آنجا که ترجمه فارسی این مقیاس تاکنون مورد هنجاریابی (تعیین روایی و پایایی) قرار نگرفته است، در این پژوهش ابتدا با استفاده از نظرات متخصصین روان پزشکی و روان شناس بالینی و اساتید زبان انگلیسی که همگی عضو هیأت علمی دانشگاه بودند، روایی محتوایی این مقیاس و ترجمه آن مورد تایید قرار گرفت و سپس با روش باز آزمایی بر روی ۳۰ نمونه از گروه مورد مطالعه با فاصله یکماه، پایایی آزمون مورد تایید قرار گرفت که ضریب همبستگی پیرسون بین نمرات بخش اول و دوم سه جزء صمیمیت، شور و اشتیاق و تعهد به ترتیب عبارت بود ($p < 0/01$ ، $r = 0/903$)، ($p < 0/01$ ، $r = 0/80$)، ($p < 0/01$ ، $r = 0/93$)، و با استفاده از آزمون های ضریب تعیین همبستگی پیرسون، آزمون

T، آنالیز واریانس و رگرسیون چندمتغیره انجام شد.

۴. مقیاس رضایت زناشویی هودسن

این پرسشنامه برای اندازه گیری میزان رضایت شما از ازدواج و زندگی زناشویی ساخته شده است. بنا به اظهار ثنائی، علاقه بند و هومن (۱۳۷۹، ص ۴۵) توسط والتر دابلیو هودسن با هدف اندازه گیری مشکلات رابطه زناشویی طراحی شده است. این پرسشنامه یک ابزار ۲۵ سوالی است و برای اندازه گیری میزان، شدت یا دامنه مشکلات زن و شوهر مورد استفاده قرار میگیرد. این آزمون دارای دو نمره برش است یک نمره (+۵) که ۳۰ که

نمرات بیش از ۳۰٪ بر مشکلات بالینی قابل ملاحظه است. دومین نمره برش ۷۰ است که نمرات بالاتر از آن همیشه حاکی از استرس شدید مراجع است. .

متغیر	تعداد	ضریب همبستگی	سطح معنی داری
-------	-------	--------------	---------------

روش اجرای پژوهش:

همزمان با بررسی پیشینه تحقیق ابزار اندازه گیری انتخاب و مورد تایید استاد راهنما قرار گرفت ، سپس توضیحاتی در جهت طرح پژوهش و تکمیل پرسشنامه ها به گروه نمونه داده شد و بعد از گروه نمونه مورد نظر خواسته شد که هر کدام از پرسش نامه ها را با صبر و حوصله تکمیل نمایند بعد از تکمیل پرسشنامه ها آزمودنی ها همه آنها را عودت دادند و برای تحلیل داده های پژوهش از نرم افزار استفاده شد . نتایج تحلیل و یافته ها در فصل چهارم آمده است SPSS

روش تجزیه و تحلیل آماری

داده های حاصل از اجرای پژوهش در دو سطح توصیفی و استنباطی مورد تحلیل قرار گرفت در سطح توصیفی از جداول و نمودارهای توزیع فراوانی ، میانگین و انحراف معیار و در سطح استنباطی از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون سلسله مراتبی تعدیلی برای بررسی فرضیه های پژوهش از نرم « استفاده شد. SPSS افزار آماری »

فرضیه اول و دوم

جذابیت ظاهری ادراک شده عشق و رضایت زناشویی

جدول ۱ : آزمون ضریب همبستگی ساده برای معناداری رابطه

۰/۰۰۰	۰/۵۴۴	۵۰	جذابیت فیزیکی - عشق
۰/۰۰۴	۰/۴۰۴	۵۰	جذابیت فیزیکی - رضایت زناشویی

فرضیه سوم:

«متغیر زنانگی - مردانگی رابطه بین جذابیت ظاهری و رضایت زناشویی متاهلین بیمارستان سینای اهواز را تعدیل می کند.»

جدول ۲: نتایج تحلیل رگرسیون تعدیلی به منظور بررسی نقش تعدیل کننده ی ویژگی های مردانگی - زنانگی در رابطه ی بین جذابیت ظاهری و رضایت زناشویی

مدل	R	R ²	R ² تعدیل شده	F	P	B	β	t	P
۱	۰/۴۸۱	۰/۲۳	۰/۲۱	۱۴/۴۷	۰/۰۰۰	۰/۳۴۵	۰/۴۱۵	۳/۳۹	۰/۰۰۱
۲	۰/۵۷۳	۰/۳۲	۰/۳۰	۶/۷۷	۰/۰۱۲	۰/۱۱۳	۰/۳۱۸	۲/۶۰	۰/۰۱۲

مدل ۱: متغیر جذابیت ظاهری و ویژگی های مردانگی - زنانگی

مدل ۲: متغیر جذابیت ظاهری با اثر تعدیل کننده ویژگی های مردانگی - زنانگی

نتایج رگرسیون به منظور بررسی رابطه ی ویژگی های مردانگی - زنانگی، جذابیت فیزیکی و رضایت زناشویی در جدول ۲-۴ ارائه شده است. نتایج تحلیل رگرسیون در مدل ۱ نشان می دهد که رابطه ی متغیرهای جذابیت ظاهری و ویژگی های مردانگی زنانگی ۴۸ درصد بوده که ۲۳ درصد از واریانس نمرات رضایت زناشویی را به طور معنی دار تبیین می کند. مدل ۲ میزان رابطه ی بین متغیرهای پیش بین جذابیت ظاهری و ویژگی های مردانگی - زنانگی را پس از ورود اثر، تعدیل کننده ی ویژگی های مردانگی - زنانگی نشان میدهد. با مقایسه مدل ۱ و ۲ ملاحظه می گردد که ویژگی های مردانگی - زنانگی سبب افزایش R² شده است و در نتیجه معنی دار است (R² = ۰/۳۲ تعدیل شده، P = ۰/۰۱۲) مدل ۲ نشان می دهد که ۳۰ درصد واریانس نمرات رضایت زناشویی توسط اثر تعدیل کننده ویژگی های زنانگی مردانگی تبیین می شود.

یافته ها:

این تحقیق به دنبال بررسی رابطه زیبایی ادراک شده با عشق و علاقه افراد دارای نمره های کرانه ای در مقیاس زنانگی-مردانگی و افراد دارای آندروژنی بالاست. به عبارت دیگر آیا افرادی که دارای آندروژنی بالایی هستند (نمره پایین در مقیاس مردانگی-زنانگی) زیبایی ادراک شده آنها از طرف مقابلشان با عشق و رضایت زناشویی رابطه دارد. بر اساس این مفروضه اصلی فرضیه های زیر مطرح و مورد آزمون واقع شد.

فرضیه اول: بین جذابیت ظاهری ادراک شده و عشق رابطه وجود دارد.

این فرضیه با تحقیق جانسون ۲۰۰۹ همخوانی دارد. از نتایج این تحقیق میتوان فهمید که بین جذابیت فیزیکی شریکان یک رابطه بر عشق طرفین رابطه، اثر مثبت دارد. با نگاهی به این فرضیه میتوان چنین استدلال کرد که افرادی که از ظاهر یکدیگر رضایت دارند و همسر خود را جذاب میپندارند، دارای عشق عمیق تری نسبت به شریک خود هستند. این مساله بسیار طبیعی و روشن است چرا که یکی از پایه های عشق بر اساس نظریه استرنبرگ اشتیاق و شهوت است و مثلث عشق بدون اشتیاق یک مثلث عشقی ناقص خواهد بود، لذا یکی از پایه های اساسی عشق جذابیت ظاهری طرف مقابل است که در شخص ایجاد اشتیاق کرده و از این طریق بر کیفیت رابطه و صمیمیت دو طرف اثر میگذارد و به این ترتیب یکی از اضلاع مثلث عشق را تکمیل میکند.

فرضیه دوم: بین جذابیت ظاهری ادراک شده و رضایت زناشویی رابطه وجود دارد.

طبق تحقیق انجام شده توسط جیمز مکونتی: "ظاهر فیزیکی نقش بسیار مهمی در شکل گیری یک رابطه جدید هم چون ازدواج و تفاوت نسبی بین درجه جذابیت زوجین، در پیش بینی رفتار زوجین مهم است، مثلاً زن و شوهرها در ازدواجی که زن از شوهرش جذابتر باشد بهتر رفتار میکنند، اما در روابطی که شوهران جذابتر از همسرانشان هستند بدتر رفتار میکنند. با استناد به این تحقیق میتوان چنین تبیین کرد که جذابیت ظاهری با عملکرد مثبت طرفین در رابطه یا به عبارتی همان رضایت زناشویی رابطه معناداری دارد. از نظر عقلی نیز منطقی است که زوج هایی که جذابیت فیزیکی همسر خود را در سطح قابل قبولی ارزیابی میکنند از سطح رضایت زناشویی بالاتری برخوردار باشند، زیرا این رضایتمندی بر میزان عشق، اشتیاق، صمیمیت و کیفیت رابطه جنسی افراد تاثیر مثبت گذاشته و نهایتاً منجر به رضایت زناشویی بیشتر در زوجین میشود.

فرضیه سوم: متغیر مردانگی-زنانگی رابطه بین جذابیت ظاهری، عشق و رضایت زناشویی را تعدیل میکند.

این فرضیه با تحقیق سیمونز (۱۹۷۹) و کانینگهام (۱۹۹۰) ارتباط دارد. با استناد به نتیجه این تحقیق میتوان ثابت کرد که جنسیت یا به عبارتی مقیاس مردانگی-زنانگی رابطه بین جذابیت فیزیکی، عشق و رضایت زناشویی را تحت تاثیر قرار میدهد. در این تحقیق ثابت شده که جذابیت فیزیکی برای زنان و مردان از اهمیت یکسانی برخوردار نیست و مردان به ظاهر زنان اهمیت بیشتری میدهند، چون هدف اصلی آنها از یک رابطه در وهله اول تولید مثل است این در حالی است که زنان بیشتر به حمایت شدن توجه دارند. بنابراین با توجه به اینکه مردان تا سنین تقریباً پیری قادر به تولید مثل هستند منطقی است که اهمیت شاخص های فیزیکی جوان بودن آنها نسبت به خانم ها که تا سن مشخصی قادر به باروری هستند، کاهش یابد. اینگونه متغیر مردانگی-زنانگی یا به عبارتی جنسیت افراد اهمیتی که آنها برای جذابیت ظاهری شریک عشقی خود قایل هستند را تحت تاثیر قرار داده و آنرا تعدیل میکند.

منابع:

رویا مشک، سحر صفرزاده، ۱۳۸۹، مقایسه مولفه های عشق با رضایت زناشویی، دانشگاه آزاد اسلامی اهواز

محرابی زاده هنرمند، منصوره، بررسی رابطه بین الگوی رفتار جنسی و سازگاری زوجی

رالف اریبر، مایورینگ اریبر، ۱۹۵۴، ترجمه: عابدین جواهری، دکتر عزیزالله تاجیک اسماعیلی، روابط صمیمانه، تهران، کتاب ارجمند، نسل فردا، ۱۳۹۰

دکتر رابرت بارون، دان بیرن، نایلا برنسکامب ۲۰۰۶، ترجمه: دکتر یوسف کریمی، روان شناسی اجتماعی، نشر روان

The Journal of Social Psychology, 2009, The Value of Physical Attractiveness in *PETER K. JONASON
 Romantic Partners: Modeling Biological and Social Variables